

Wojciech Białek, Grażyna Wnuk

8

Teraz GEOGRAFIA

zeszyt zadań

dla klasy ósmej szkoły podstawowej

Wojciech Białek, Grażyna Wnuk

Teraz GEOGRAFIA

Pozaeuropejskie regiony świata

zeszyt zadań dla szkoły podstawowej

klasa 8

SPIS TREŚCI

Wstęp	5
I. Azja	6
1. Położenie geograficzne i środowisko przyrodnicze Azji	6
2. Skutki ruchów płyt litosfery	8
3. Kultura ryżu w Azji Południowo-Wschodniej.....	10
4. Japonia – kraj nowoczesnej gospodarki	12
5. Chiny – ludność i gospodarka	14
6. Indie – rozwój gospodarczy i kontrasty społeczne	16
7. Bliski Wschód – kultura i bogactwo zasobów ropy naftowej	18
8. Konflikty zbrojne na Bliskim Wschodzie	20
9. Lekcja powtórzeniowa. Azja	22
II. Afryka	24
1. Cyrkulacja powietrza w Afryce. Pustynnienie Sahelu	24
2. Strefy klimatyczno-roślinno-glebowe Afryki.....	26
3. Rolnictwo żarowo-odłogowe i plantacyjne w Afryce Zachodniej.....	28
4. Głód i niedożywienie ludności w Afryce. Przykład Etiopii	30
5. Kenia – rozwój turystyki	32
6. Tradycyjna i nowoczesna gospodarka Afryki.....	34
7. Lekcja powtórzeniowa. Afryka	36
III. Ameryka Północna i Południowa	38
1. Ukształtowanie powierzchni Ameryki.....	38
2. Północna granica lasów i upraw w Kanadzie	40
3. Tornada i cyklony tropikalne w Ameryce Północnej	42
4. Amazonia – „zielone płuca świata”	44
5. Rdzenna ludność Ameryki Północnej	46
6. Megalopolis i slumsy – skrajne oblicza urbanizacji.....	48
7. Dolina Krzemowa przykładem technopolii.....	50
8. Znaczenie Stanów Zjednoczonych w światowej gospodarce.....	52
9. Marnotrawstwo żywności w Stanach Zjednoczonych.....	54
10. Lekcja powtórzeniowa. Ameryka Północna i Południowa	56
IV. Australia i Oceania	58
1. Środowisko przyrodnicze Australii i Oceanii.....	58
2. Ludność i gospodarka Australii i Oceanii	60
3. Lekcja powtórzeniowa. Australia i Oceania	62
V. Obszary okołobiegunowe	64
1. Położenie i środowisko przyrodnicze Arktyki i Antarktyki.....	64
2. Badania polarne	66
3. Lekcja powtórzeniowa. Obszary okołobiegunowe	68
Mapy konturowe	70

Wstęp

*Każda podróż ma swoje zalety.
Kiedy odwiedzasz lepiej rozwinięte kraje,
możesz dowiedzieć się, co poprawić we własnym kraju.
A kiedy los zaprowadzi Cię do tych biedniejszych,
nauczysz się doceniać to, w jakim kraju żyjesz.*
Samuel Johnson, pisarz angielski

Droga Uczennico, Drogi Uczniu,

Zeszyt zadań **Teraz geografia 8** zawiera ćwiczenia, które poszerzą i utrwala Wasze wiadomości na temat pozaeuropejskich regionów świata.

Tematy lekcji w zeszycie pokrywają się z tematami w podręczniku *Teraz geografia 8*.

Aby wykonać polecenia, będziecie korzystali z wielu różnych źródeł informacji, np. map, profili hipsometrycznych, klimatogramów, schematów, fotografii i rysunków. Niektóre z zadań rozwiążecie na podstawie wiedzy z podręcznika, inne – w oparciu o Internet, encyklopedie, słowniki geograficzne czy artykuły prasowe.

Zachęcamy, abyście zmierzali się także z zadaniami trudniejszymi, wymagającymi od Was większego zaangażowania. Ich numerację oznaczono kolorem czerwonym. Zadania te stanowią dla Was wyzwanie, ale rozwiązanie ich przyniesie Wam satysfakcję.

Po każdym z działów proponujemy utrwalenie nabytych wiadomości przez rozwiązanie zadań z lekcji powtórzeniowych.

Mamy nadzieję, że zdobyta wiedza zapewni Wam udany start w szkole ponadpodstawowej.

Życzymy dużo satysfakcji i radości płynącej z poznawania świata.

Autorzy

4 Japonia – kraj nowoczesnej gospodarki

1 Połącz cechy Japonii ze skutkami charakteryzującymi gospodarkę i życie codzienne Japończyków. Uzupełnij schemat, wpisując odpowiednie litery.

1. Kraj wyspiarski.	A. Długi czas życia Japończyków.
2. Położenie kraju w pobliżu strefy subdukcji.	B. Rozwój handlu morskiego i przemysłu stoczniowego.
3. Wysoki standard życia i opieki społecznej.	C. Ograniczenie możliwości rozwoju rolnictwa.
4. Górskie i wyżynne ukształtowanie powierzchni.	D. Rozwój robotyki i nowoczesnej gospodarki.
5. Wysoki poziom nauki i techniki.	E. Zagrożenie występowaniem trzęsień ziemi i fal tsunami.

1		2		3		4		5	
---	--	---	--	---	--	---	--	---	--

2 Około 90% powierzchni Japonii stanowią obszary górskie i wyżynne. Wymień trzy skutki społeczno-gospodarcze wynikające z takiego ukształtowania terenu.

-
-
-

3 Na wykresach przedstawiono strukturę eksportu i importu Japonii wg grup towarów w 2016 roku (%). Wykonaj polecenia.

a) Wyjaśnij, dlaczego w eksporcie dominują maszyny, urządzenia i sprzęt transportowy.

.....

.....

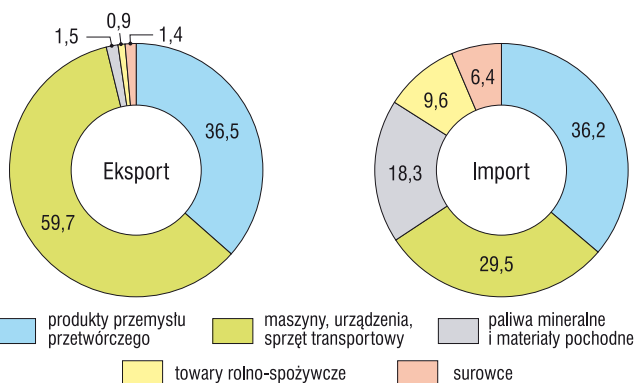
.....

b) Odpowiedz, dlaczego w imporcie (porównując do eksportu) duże znaczenie mają towary rolno-spożywcze i surowce.

.....

.....

.....

4 Na mapie fizycznej Japonii wykonaj polecenia.

- a) Zaznacz szrafem obszar megalopolis Nippon.
- b) Wpisz w kółka litery **A–H** odpowiadające wymienionym wyspom, rowom oceanicznym i zbiornikom morskim.

A – Hokkaido
B – Honsiu
C – Sikoku
D – Kiusiu
E – Rów Izu-Ogasawara
F – Rów Japoński
G – Morze Ochockie
H – Morze Japońskie

5 Wykonaj polecenia.

- a) Oblicz różnicę szerokości geograficznej między Sapporo a Nagasaki.

Obliczenia

Wynik:

- b) Podaj przykład wpływu rozciągłości południkowej terytorium Japonii na jej gospodarkę.

6 Spośród podanych określeń, zaznacz znakiem ✕ te, które charakteryzują większość Japończyków.

1. Należą do odmiany azjatyckiej.	☐	5. Szanująprzełożonychinauczycieli.	☐
2. Wyznają chrześcijaństwo.	☐	6. Są obowiązkowi w pracy.	☐
3. Szanują tradycję.	☐	7. Lubią sytuacje konfliktowe, gdyż mobilizują ich do działania.	☐
4. Lubią wypoczywać, dlatego oczekują na długie weekendy.	☐	8. Odnoszą się z szacunkiem do ludzi starszych.	☐

3 Rolnictwo żarowo-odłogowe i plantacyjne w Afryce Zachodniej

1 W produkcji roślinnej wielu krajów Afryki dużą rolę odgrywają plantacyjne uprawy monokulturowe. Wykonaj polecenia.

a) Wskaż na mapie lokalizację państw wymienionych w ramce. Wpisz w kółka odpowiednie litery.

A – Wybrzeże Kości Słoniowej **B** – Ghana **C** – Nigeria **D** – Kamerun
E – Gwinea **F** – Liberia **G** – Sierra Leone **H** – Benin

b) Wpisz do tabeli nazwy państw Afryki Zachodniej, w których uprawa wymienionych roślin plantacyjnych odgrywa dużą rolę.

Kakaowiec	
.....	
.....	
Kawowiec	
.....	
.....	
Bananowiec	
.....	
.....	
Palma oleista	
.....	
.....	
.....	
.....	
.....	

2 Wykonaj polecenia.

a) Wyjaśnij, dlaczego uprawy roślin na plantacjach naruszają równowagę ekologiczną w środowisku. Podaj trzy argumenty.

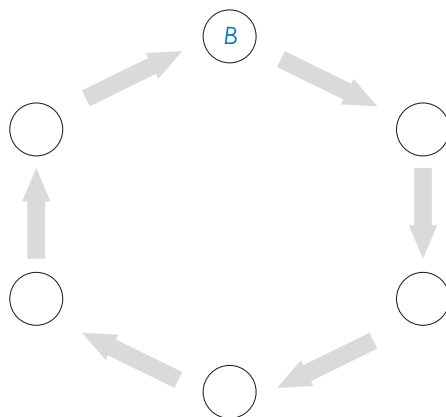
1.
2.
3.

b) Uzasadnij, dlaczego obszar zajmowany przez plantacje w państwach Afryki Zachodniej stale się powiększa.

-
-
-
-

3 Uzupełnij schemat charakteryzujący rolnictwo żarowo-odłogowe.

- A** – porzucanie pól i ponowne zarastanie ich lasem
B – wypalanie lasów
C – jałowanie gleb po kilkuletniej uprawie
D – dostarczanie glebie składników odżywczych po spaleniu szaty roślinnej
E – uzyskiwanie z upraw wysokich plonów
F – powolna regeneracja gleby

4 Fotografie przedstawiają wybrane rośliny uprawiane systemem żarowo-odłogowym w Afryce Zachodniej. Wykonaj polecenia.

a) Wpisz pod fotografiami nazwy roślin. Wybierz je spośród podanych w ramce.

• bataty • jam • sorgo • maniok

b) Wskaż, które czynniki klimatyczne i glebowe sprzyjają uprawie tych roślin w Afryce Zachodniej.

.....

.....

.....

c) Wyjaśnij, jakie znaczenie ma uprawa tych roślin dla lokalnej społeczności.

.....

.....

.....

.....

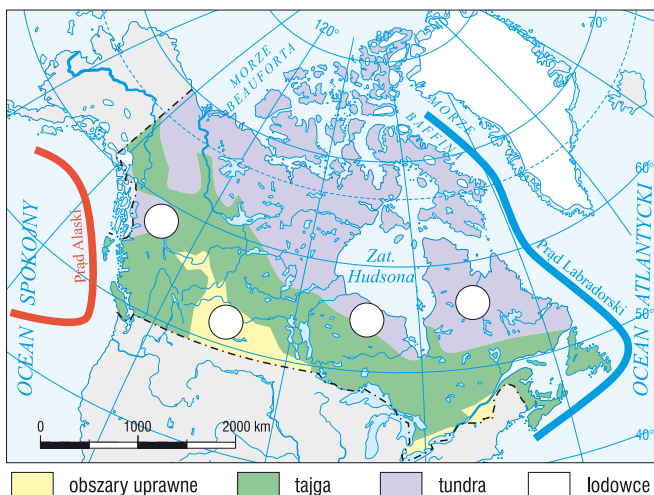
2 Północna granica lasów i upraw w Kanadzie

1 Wykonaj polecenia.

- a) Wpisz w kółka na mapie cyfry 1–4, którym przyporządkowano wybrane regiony geograficzne.

- 1 – Kordyliery
2 – Wielkie Równiny
3 – Nizina Hudsonska
4 – Wyżyna Labrador

- b) Oznacz strzałkami kierunki przemieszczania się prądów morskich.

2 Na zasięg północnej granicy lasów i upraw w Kanadzie wpływa wiele czynników. Wyjaśnij, dlaczego:

- a) Kordyliery stanowią większą niż Appalache barierę dla napływu wilgotnych, łagodzących klimat mas powietrza oceanicznego.

.....

.....

- b) wschodnie wybrzeża Kanady są znacznie chłodniejsze od zachodnich.

.....

.....

- c) na Nizinę Hudsonską napływają w zimie mroźne masy powietrza arktycznego.

.....

.....

- d) Wielkie Równiny przed zagospodarowaniem rolniczym były pozbawione lasów i porastała je roślinność trawiasta.

.....

.....

3 Skreśl w zdaniach nieprawdziwe informacje dotyczące tworzenia się ośrodka barycznego i cyrkulacji powietrza latem nad obszarem Kanady.

W okresie lata nad środkową Kanadą tworzy się ośrodek **wyżowy**/**niżowy**. Przyczyną jest **silne/słabe** nagrzanie wnętrza kontynentu oraz **wstępujące/zstępujące** ruchy mas powietrza. Skutkiem jest napływ **gorących/zimnych** mas powietrza z południa nad tereny Wielkich Równin.

4 Wybierz spośród podanych po dwa czynniki wpływające na podane prawidłowości.

A – Prąd Alaski **B** – napływ gorącego powietrza z południa **C** – Prąd Labradorski
D – łagodzący wpływ oceanu **E** – napływ zimnego powietrza z północy
F – bariery górskie (brak ochładzającego wpływu oceanu)

1. Na zachodzie Kanady w Kordylierach granica lasów jest wysunięta najdalej na północ. ☐ ☐

2. Na Wielkich Równinach granica upraw jest przesunięta najdalej na północ. ☐ ☐

3. Na Labradorze północna granica lasów i upraw jest przesunięta najdalej na południe. ☐ ☐

5 Przeczytaj tekst i wykonaj polecenia.

W północnej części Kordylierów najniższe partie gór porastają lasy iglaste. Ponad nimi znajdują się łąki wysokogórskie. Jeszcze wyżej zalegają wieloletnie śniegi i lodowce. Logan, najwyższy szczyt Kanady o wysokości 5966 m n.p.m., położony jest w Górach Św. Eliasza na 64°34' szerokości geograficznej północnej. Jest to najbardziej złodzona część Kordylierów.

a) Wymień piętra roślinności w kanadyjskiej części Kordylierów.

.....

b) Podaj nazwę pasma górskiego, które jest najbardziej złodzone w Kordylierach.

.....

c) Wyjaśnij, podając dwie przyczyny, dlaczego granica wieloletniego śniegu, (powyżej której mogą tworzyć się lodowce górskie) znajduje się w Tatrach na wysokości około 2400 m n.p.m. a w Górach Św. Eliasza poniżej 400 m n.p.m.

1.

.....

2.

.....

d) Dlaczego po stronie zachodniej (dowietrznej) Gór Św. Eliasza tworzy się więcej lodowców górskich niż po stronie wschodniej (zawietrznej)?

.....

.....

.....

.....

2 Ludność i gospodarka Australii i Oceanii

1 Wybierz i zakreśl znakiem ✕ spośród podanych właściwą odpowiedź.

1. Liczba mieszkańców Związku Australijskiego wynosi:	A. 20 mln ☐	C. 50 mln ☐
	B. 25 mln ☐	D. 125 mln ☐
2. Gęstość zaludnienia Związku Australijskiego wynosi:	A. 3 os./km ² ☐	C. 30 os./km ² ☐
	B. 10 os./km ² ☐	D. 50 os./km ² ☐

2 Na podstawie analizy wykresu i własnej wiedzy wykonaj polecenia.

a) Wyjaśnij, dlaczego Australia posiada niski odsetek gruntów ornych.

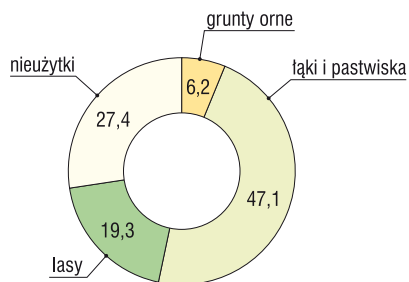
.....

.....

.....

.....

Użytkowanie ziemi w Australii w 2017 roku (%)

b) Podaj sposób wykorzystywania w tym kraju dużej powierzchni łąk i pastwisk.

.....

.....

.....

c) Wymień najważniejszy sposób pozyskiwania wody do nawadniania pól i chowu zwierząt w Australii.

.....

.....

3 Korzystając z podręcznika, zaznacz znakiem ✕ towary, które mają duże znaczenie w eksporcie Australii.

Surowce mineralne

1. węgiel kamienny ☐	4. opale ☐	7. siarka ☐
2. sól kamienna ☐	5. boksyty ☐	8. węgiel brunatny ☐
3. marmur ☐	6. ruda żelaza ☐	9. uran ☐

Artykuły rolno-spożywcze

1. żyto ☐	3. pszenica ☐	5. mięso wołowe ☐
2. mięso wieprzowe ☐	4. wino ☐	6. kawa ☐

4 Wykonaj polecenia.

- a) Obok oznaczonych na mapie sygnatur miast wpisz ich nazwy.
- b) Wyjaśnij, dlaczego większość dużych miast Australii powstała na wschodnim wybrzeżu.

.....

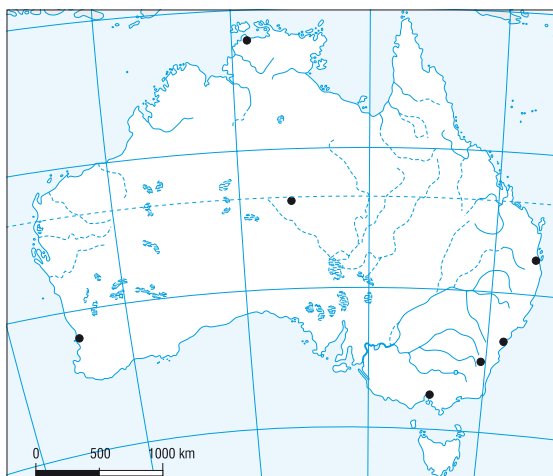
.....

.....

.....

.....

.....

- c) Rozpoznaj, korzystając z fotografii i opisu, dwa największe miasta Australii.

Największe miasto Australii i Oceanii z liczbą ludności wynoszącą ponad 5 mln mieszkańców. Stolica stanu Nowa Południowa Walia.

Nazwa miasta

.....

Miasto będące w latach 1901–1927 stolicą Australii. Stolica stanu Wiktoria. Największe skupisko Polonii w Australii.

Nazwa miasta

.....

5 Wykonaj polecenia.

- a) Na mapie w zadaniu 4 oznacz wybranym kolorem obszary najlepiej zagospodarowane, o największej gęstości zaludnienia w Australii. Uzupełnij zdanie.

Najlepiej zagospodarowana jest część Australii.

- b) Wyjaśnij, dlaczego oznaczona część Australii jest najlepiej zagospodarowana i najbardziej zaludniona. Podaj trzy argumenty.

1.
2.
3.

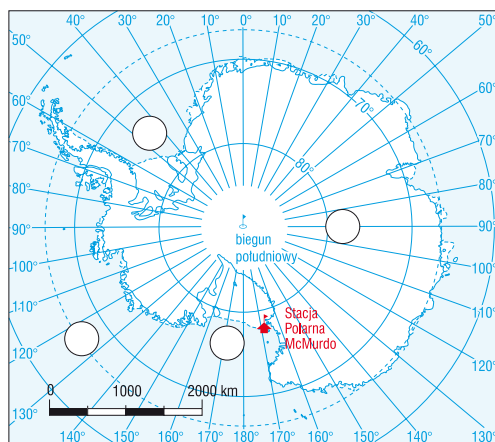
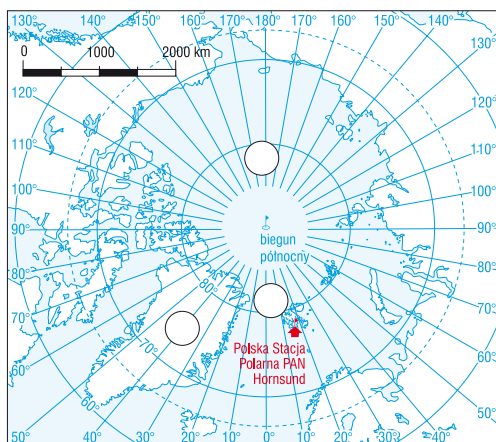
V. Obszary okołobiegunowe

1 Położenie i środowisko przyrodnicze Arktyki i Antarktyki

1 Mapy przedstawiają obszary polarne wokół bieguna północnego i południowego. Wykonaj polecenia.

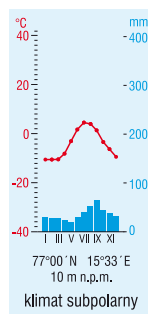
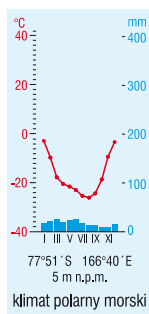
- Oznacz na mapach kolorową linią granice Arktyki i Antarktyki.
- Wpisz na mapy w odpowiednich miejscach litery A–G odpowiadające podanym regionom geograficznym.

A – Ocean Arktyczny B – Grenlandia C – Svalbard
D – Ocean Południowy E – Antarktyda F – Morze Rossa G – Morze Weddella

2 Na mapach w zadaniu 1 oznaczono dwie stacje polarne (polską i amerykańską). Wykonaj polecenia.

- Wpisz pod klimatogramami właściwe nazwy stacji badawczych, na których zarejestrowano podany przebieg temperatury powietrza atmosferycznego i opadów atmosferycznych.

- Wymień różnice między rocznymi przebiegami temperatury powietrza atmosferycznego w Arktyce i Antarktyce.

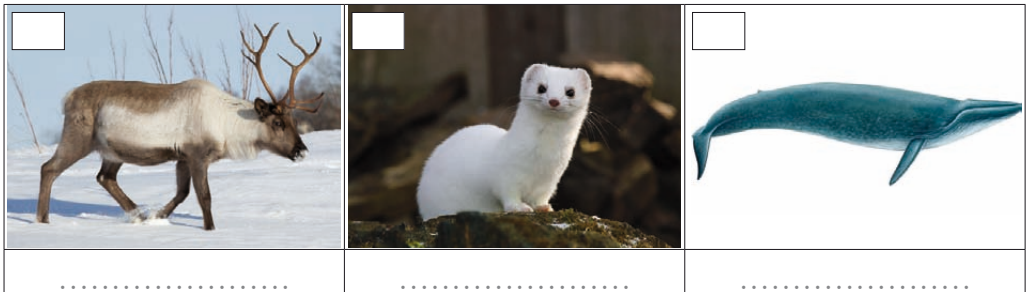
c) Wskaż przyczynę małej ilości opadów na obszarach okołobiegunowych.

.....

.....

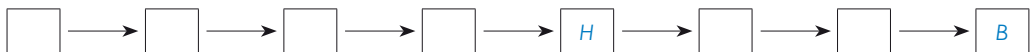
.....

3 Rozpoznaj zwierzęta i wpisz ich nazwy pod fotografiami. Przyporządkuj je do Arktyki (AR) lub Antarktyki (AN). Wpisz na fotografii odpowiednie skróty.

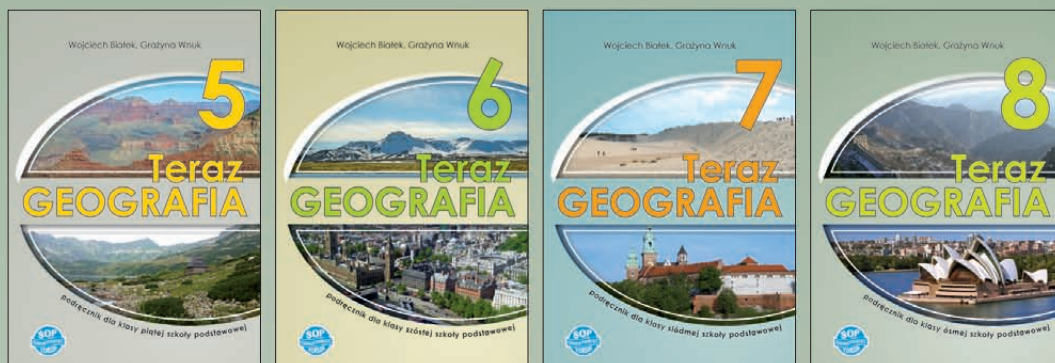
4 Ułóż model przyczynowo-skutkowy zachodzący między elementami środowiska przyrodniczego obszarów polarnych. Wpisz w schemat brakujące litery.

- A – niewielkie opady atmosferyczne w postaci śniegu
 B – przystosowanie się zwierząt do życia w polarnym klimacie
 C – mała wysokość Słońca nad horyzontem
 D – występowanie stałego wyżu barycznego
 E – brak gleb lub gleby w początkowym stadium rozwoju
 F – ujemne temperatury powietrza atmosferycznego
 G – bardzo uboga szata roślinna lub jej brak
 H – występowanie lądolodu lub zlodzonych wód mórz i oceanów

5 W 1959 roku podpisano w Waszyngtonie Traktat Antarktyczny. Wymień trzy jego najważniejsze postanowienia.

-
-
-

Seria podręczników geografii wydawnictwa SOP Oświatowiec Toruń dla klas 5-8 szkoły podstawowej obejmuje cztery tytuły, które odpowiadają kolejnym działom z podstawy programowej:

Teraz geografia 5

Mapa Polski, Krajobrazy Polski, Lądy i oceany na Ziemi, Krajobrazy świata

Teraz geografia 6

Ruchy Ziemi, Współrzędne geograficzne, Geografia Europy, Sąsiedzi Polski

Teraz geografia 7

Środowisko przyrodnicze Polski, Społeczeństwo i gospodarka Polski, Relacje między elementami środowiska geograficznego, Własny region, „Mała ojczyzna”

Teraz geografia 8

Azja, Afryka, Ameryka Północna i Południowa, Australia z Oceanią, Obszary okotobiegunowe

SOP Oświatowiec Toruń sp. z o.o.

ul. PCK 9/2, 87-100 Toruń, tel./fax 56 622 52 71

e-mail: sop@sop.torun.pl www.sop.torun.pl

ISBN 978-83-7443-221-4

9 788374 432214